

وزارت جهاد كشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج كشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی كشور - پژوهشكده آبی پروری آبهای داخلی

عنوان دستورالعمل فنی:
**رها سازی مستقیم بچه ماهیان سفید (*Rutilus frisii*) به نواحی مصبی حوزه جنوبی
دریای خزر**

نویسنده :
محدثه احمدنژاد

شماره ثبت: ۶۷۹۰۰
تاریخ ثبت: ۱۴۰۴/۰۶/۱۰

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان ترویج، آموزش و تحقیقات کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور - پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی

عنوان: رهاسازی مستقیم بچه ماهیان سفید (*Rutilus frisii*) به نواحی مصبی حوزه جنوبی دریای خزر

نویسنده: محدثه احمدنژاد

همکار (ان): -

ناشر: مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۴۰۴

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

عنوان	«فهرست مندرجات»	صفحه
چکیده.....		۱
۱-مقدمه.....		۲
۲-هدف.....		۳
۳-دامنه کاربرد.....		۳
۴-مسئولیت.....		۳
۵-تعاریف، واژه‌ها و اصطلاحات.....		۳
۶-تجهیزات مورد استفاده.....		۵
۶-۱-تجهیزات حمل و نقل بچه ماهیان.....		۵
۶-۲-مواد و ملزومات رهاسازی.....		۵
۶-۳-تجهیزات پایش قبل و پس از رهاسازی.....		۵
۷-مواد و روش کار.....		۶
۷-۱-شرایط زیستی و کیفی بچه ماهیان آماده رهاسازی.....		۶
۷-۲-مکان مناسب رهاسازی.....		۷
۷-۲-۱-موارد انتخاب مکان مناسب رهاسازی حداقل یک هفته قبل از رهاسازی.....		۷
۷-۳-انتخاب زمان مناسب رهاسازی.....		۹
۷-۴-روش حمل و نقل.....		۱۰
۷-۵-تخلیه و رهاسازی.....		۱۱
۷-۶-پایش و ارزیابی در هنگام رهاسازی و پس از آن.....		۱۱
۷-۷-نکات ایمنی و زیست محیطی.....		۱۲
۸-اصول علمی رهاسازی.....		۱۳
منابع.....		۱۴
پیوست.....		۱۵
چکیده انگلیسی.....		۱۷

چکیده

ماهی سفید (*Rutilus frisii*) به عنوان یکی از مهم ترین گونه های باارزش اقتصادی سواحل ایرانی دریای خزر در اوایل سده گذشته به دلیل آلودگی رودخانه های محل تخم ریزی و صید بی رویه با کاهش شدید ذخایر مواجه شد به طوری که صید آن طی سال های ۱۳۶۰-۱۳۵۸ به کمتر از ۱۰۰ تن رسید. هرچند برنامه های سازمان شیلات ایران برای تکثیر مصنوعی و رهاسازی بچه ماهیان از دهه ۵۰ موجب بهبود نسبی صید شد، اما با وجود رهاسازی سالانه بیش از ۱۵۰ میلیون بچه ماهی، میانگین صید سالانه آن از ۱۰۰۰۰ تن فراتر نرفته و در چند سال اخیر به ۴۰۰۰ تن کاهش یافته است. مهم ترین چالش های کنونی بازسازی ذخایر این گونه شامل کاهش آب رودخانه ها ناشی از تغییرات اقلیمی، آلودگی محیط زیست، کمبود نیروی انسانی و هزینه های بالای پرورش است که منجر به کاهش نرخ بقاء و صید شده اند. برای رفع این مشکلات، مطالعه امکان سنجی رهاسازی مستقیم بچه ماهیان به مصب یا دریا با تمرکز بر شاخص های فیزیولوژیک (تنظیم اسمزی) انجام شد که نشان داد، رهاسازی بچه ماهیان با حداقل وزن ۱ گرم در شرایط بهینه (شوری ppt ۶-۷، دمای ۱۸-۲۸ درجه سانتی گراد، اکسیژن محلول بیش از ۵ mg/L، pH ۶/۸-۸/۲، شفافیت آب ۳۰-۶۰ سانتی متر و شرایط غذایی مطلوب)، بقاء و سازگاری آنها را تضمین می کند. دستورالعمل حاضر با ارائه اصول فنی و مراحل اجرایی، بهینه سازی روش های رهاسازی را برای دستیابی به نتایج علمی، مؤثر و پایدار هدف قرار داده است.

کلمات کلیدی: رهاسازی مستقیم، ماهی سفید، شوری، مصب، دریای خزر